

Körrendelet.

A 8. és 10. az. csendőrségi parancsnokságoknak átvétele és az ezekre vonatkozó határozatok iránt.

Ö csász. és apost. kir. Felsege, folyó évi márczius hó 27-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben **elrendelni** méltóztatott, hogy a cs. és kir. 8. és 10. számú országos csendőrségi parancsnokságok folyó évi május 1-jével mindazon ügyekre nézve, melyek ez ideig a cs. és királyi közös hadügyminiszterium által kezeltettek, a m. kir. honvédelmi miniszter alá helyeztessenek.

1. Ezen országos csendőrségi parancsnokságok folyó évi május hó 1-jétől következőleg fognak nevezettni:

a 8-ik számú csendőrség parancsnoksága: „magyar királyi horvát-szlavon csendőrség parancsnoksága“;

a 10-ik számú: „magyar királyi erdélyi csendőrség parancsnoksága“.

Az írásbeli ügyvitel e parancsnokságok és a magyar illetőleg horvát-szlavon országos kormány és ezek közegei között — 1876-ik évi május hó 1-jétől kezdve — magyar, illetőleg horvát.

2. A hivatalos érintkezés a nevezett csendőrségi parancsnokságok és alosztályaik között szabályosan a magyar, illetőleg horvát nyelven eszközöltetik; tekintettel azonban az átmeneti időszakban nehézségekre, a hol az nem eszközölthetnék, egyelőre az eddigi nyelven is teljesíthető.

3. A ruházatnál következő változások eszközözendők:

a) a kalapra a gránát helyett, a magyar állam czimere jön;

b) a legénységi táborigényes sapkára oly jelvény, mint a honvéd legénység táborigényes sapkáján;

c) a köpenyre és kabátra a honvédségi köpenyen használt alakú gombok;

d) a tiszt és legénységi zubbonyra oly zsinórzat és gombok, mint a honvédtiszti és legénységi zubbonyra nézve előírvák.

4. A jelenleg a nevezett országos csendőrségi parancsnokságoknál szolgáló tiszt és havidijas egyének, minden jogigényeikkel a magyar kir. kormány által véglegesen átvétetnek.

Azok, kik felülvizsgálat folytán, vagy a nélkül nyugdíjaztatnak, nyugdíj-illetékeiket a magyar kir. kormánytól illetőleg a horvát-szlavon országos kormányzattól húzzák.

Addig is, míg a csendőrség egyénei ellátási igényeire nézve a törvényhozás véglegesen nem intézkedend: a nevezett csendőrségi parancsnokságok tisztjei és havidijas egyénei esetleges nyugdíjaztatásnak alkalmával, ellátási igényükre nézve ép úgy fognak tekintetni, mint az ugyanazon rendfokozatú és állású honvéd tiszt és havidijas egyének; továbbá, hogy a nyugdíjazandó csendőrségi tiszt, a csendőrség végleges és törvényszerű szervezéseig a személyes pótlékban is az eddigi mérv szerint fognak részesítettetni; és végre, hogy a rokkanttá vált csendőrségi legénységre, a jelenleg érvényes ellátási szabályok csak azon esetben fognak alkalmaztatni, ha az 1875-ik évi L. t. cz. határozványai nekik nagyobb előnyt nem nyújthatnak.

5. Azon tiszt és havidijas egyének, kik a nevezett országos csendőrségi parancsnokságoknál tovább szolgálni nem óhajtanak, hanem a közös hadseregbe átlépni kívánnak, megmaradnak egyelőre a csendőrségi parancsnokság állományában, de a közös hadsereg valamelyik csapattestéhez, legfeljebb 6 havi próba-szolgálatiételre beosztatnak, mely

idő alatt ők rendfokozatukhoz mért azon csapattestnek, melyhez beosztva vannak, illetékeiben (a közös hadsereg számára érvényes illeték-szabályzat szerint) a bevonulásukra következő hó 1-től kezdve, a közös hadsereg terhére részesíttetnek.

Ha ily tisztek és havidijas egyének a próbaszolgálat alatt a követelményeknek meg nem felelnek, akkor azok ismét a m. kir. kormány rendelkezésére bocsátatnak, és a felmentéstikre következő hó 1-jével illetékeik a magyar királyi kormány által folyósítottanak, és esetleges nyugdíjaztatásuknál, nyugdíj-illetékek kiszámításánál, melyek egészben a magyar kormányt terhelendik, a próbaszolgálatban töltött idő hozzászámíttatik.

A próbaszolgálatnál a követelményeknek megfelelő tisztek és havidijas egyének, minden jogigényeikkel a közös hadsereg által véglegesen átvételnek, netáni nyugdíjazásuk esetében reájuk az 1875-ik évi LI-ik magyar törvényzikk alkalmaztatni fog, és nyugdíj-illetékeik kiszámításánál, melyek viszont egészben a közös hadsereg költségvetését terhelendik, a csendőrségnél töltött idő hozzászámíttatik.

A próbaszolgálatátétel végett a közös hadsereghez beosztandó tisztek és havidijas egyének utazási költségei az odamenetnél a m. kir. kormánynak, az esetleges visszajövetelnél pedig a közös hadseregnek költségvetését terhelendik.

6. Ha a m. kir. kormány azon engedménye daczára, mely szerint a nevezett csendőrségi parancsnokságoknál szolgáló oly tisztek és havidijas egyének átvételére is késznek nyilatkozott, kik nem a magyar állam polgárai, vagy, pedig az illető hivatalos nyelvben elegendő jártassággal nem bírnak, mégis a monarchia másik államában levő csendőrséghez való áttétel végett jelentkezének: erre vonatkozó és a szolgálati úton be-terjesztendő folyamodványaik a cs. kir. honvédelmi miniszterinnak át fognak adatni és a további elhatározás a honvédelmi miniszterek kölcsönös egyetértésére bízatik.

7. A törvénykezési és bünyenyítő szabályokat illetőleg minden a m. kir. csendőrségi parancsnokságok kötelekében álló egyén, bünyenyekben a katonai törvényeknek és feygelmi szabályoknak oly mérvben rendeltetik alá, a mint ez az 1868-ik évi XLI. törvényzikk által, a tetteges állományban levő magy. kir. honvédre nézve meghatározatott.

A bünyenyítő igazságszolgálat, a m. kir. honvéd hadbíróságok által gyakoroltatik.

A szabadság-fosztási bünyetése a m. kir. honvédség számára fennálló, a bünyetése végrehajtására vonatkozó szabályok szerint teljesíttetnek.

A m. kir. honvédtisztek számára érvényes becsülettügyi eljárást tárgyzó szabványok a m. kir. csendőrség tisztjeire is alkalmaztatnak.

8. A nevezett csendőrségeknél jelenleg szolgáló sorhad- vagy honvédkötelezett minden egyén, véglegesen az illető csendőrségi parancsnoksághoz fog áthelyeztetni; mire nézve a szükséges intézkedések a közös hadügy- és a honvédelmi miniszterek által fognak megtétetni.

9. A csendőrségi legénység kiegészítésének eddigi módozata:

- a) sorhadköteleztségek utolsó évének 2-ik felében tartósan szabadságotlagnak,
- b) tartalékosoknak, és
- c) állandó póttartalékosoknak önkéntes belépése által, ezután is fennmarad.

Tartósan szabadságotlak és tartalékosok, legfelebb 6 havi tartamú megfelelő próbaszolgálat után, a csendőrséghez végleg át fognak helyeztetni.

- d) A m. kir. honvédség állományában levő és legalább 8 heti kiképzésben része-

sült önként jelentkező egyének a csendőrséghez szintén felvehetők, kik legfeljebb 6 havi megfelelő próbaszolgálatot követően oda véglegesen át fognak helyeztetni.

Szabadságolások, fegyvergyakorlatok és ellenőrzési szemlék alkalmával, mind a közös hadsereg, mind a m. kir. honvédség részéről az illetők, a csendőrséghez való belépésre felszólítandók.

Oly egyének, kiknek védkötelezettsége felett végleges határozat még nem hozott, a csendőrséghez fel nem avathatók.

10. Ha a védkötelezett a csendőrségből kilép: akkor a még fennálló szolgálati kötelezettségének megfelelőleg, a sorhadhoz vagy a m. kir. honvédséghez visszahelyeztetik.

Ha még sorhadi szolgálat-kötelezettségben álló csendőrök felülvizsgálatnak, akkor az illető csendőr katonai szolgálatra való képességének vagy képtelenségének megítélésére a közös hadsereg részéről egy törzstiszt vagy százados, egy törzsorvos vagy ezredorvos a felülvizsgáló bizottsághoz, az illető katonai állomás-parancsnokság útján, meghívandó.

A felülvizsgáló bizottság lelete és indítványa felett az illetékes m. kir. honvédkerületi parancsnokság határoz. Áthelyezési esetekben a felülvizsgálati lajstromnak másolata az áthelyezési okmányokhoz csatolandó.

Ha a csendőr, minden katonai szolgálatra végkép alkalmatlannak találatik, és „r o k k a n t”-nak osztályoztatik, akkor annak áthelyezése a közös hadsereghez, vagy a m. kir. honvédséghez elmarad.

A csendőr-legénység esetleges ellátási igényeit egészben a m. kir. kormány, illetőleg horvát kormányzat viseli.

11. A 8. 9. és 10. pontban a csendőr-legénységre vonatkozó határozványok csakis a csendőrség végleges és törvényszerű szabályozásig maradnak érvényben.

Kelt Budapesten, 1876-ik évi április hó 24-én.

Szende Béla s. k.

1553. szám.
eln.

Körrendelet.

Folyó évi ápril hó 24 én ^{1552.} szám alatt kelt intézvénym kapcsán a következőket rendeltem:

1. Minden, az eddigi cs. és kir. országos csendőrségi parancsnokságok által közvetlenül a közös hadügyi miniszterhez intézett ügyek, folyó évi május hó 1-jétől kezdve „a m. kir. honvédelmi miniszterhez” intézendők és pedig közvetlenül; kivéve a m. kir. csendőrségi tisztek személyes viszonyára vonatkozó ügyeket, melyek szolgálati úton terjesztendők fel.

2. Katonai tekintetben a m. kir. csendőrségi parancsnokságok, úgyszintén a szárny-parancsnokságok, minden a szárny-parancsnoksághoz tartozó szakasz- és őrs-parancsnokságokkal együtt, a m. kir. honvéd gyalog-dandár, illetőleg kerületi parancsnokságok és a m. kir. honvédségi főparancsnokság alá rendelvek: ezen parancsnokságok eszközlik tehát a közvetítést azon ügyekre nézve, melyek szolgálati úton terjesztendők fel.

Első vonalban tehát alárendelvek:

a zágrábi m. kir. honvéd-dandár parancsnokságnak:

a m. kir. horvát-szlavon csendőrségi parancsnokság törzse és az 1-ső számú szárny-parancsnokság;

a vinkovcei m. kir. honvéd-dandár parancsnokságnak:

a m. kir. horvát-szlavon csendőrségi parancsnokság 2-ik számú szárny-parancsnoksága;

a kolozsvári m. kir. honvéd dandárparancsnokságnak:

a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnokság törzse és a 3-ik, 4-ik és 5-ik számú szárny-parancsnokság; — végül

a nagyszabeni m. kir. honvéd dandárparancsnokságnak:

a m. királyi erdélyi csendőrségi parancsnokságnak 1-ső, 2-ik és 6-ik számú szárny-parancsnoksága; magától értetődően, hogy valamennyi a szárny-parancsnoksághoz tartozó szakasz- és őrs-parancsnokságokkal együtt.

3. A fent megnevezett három m. kir. honvédparancsnokságnak, a folyó évi január hó 1-jével lezárt „Elhelyezési kimutatás” egy példánya, az illető csendőrségi parancsnokság által azonnal beküldendő; jövőre pedig, az eddig megállapított határidőben ezen kimutatás szintén beterjesztendő.

4. A m. kir. honvéd-dandárnokok, kerületi parancsnokok és a m. kir. honvédségi főparancsnok, vagy a m. kir. honvédségi főparancsnok adlátusa által, szolgálati körütkök alkalmával, a körütkökon fekvő csendőrségi alosztályok, a fegyelem és magaviseletre, a katonai rendre, tisztaságra, ruházatra és fegyverzetre, végül a legénység élelmezési viszonyaira való tekintettel megvizsgálandók; a szárny-parancsnokságok állomásain a büntetési jegyzőkönyv és legénységi minősítvényi táblázatok, — az őrs-parancsnokságnál az őrs-szolgálati könyv, a vezénylési lajstrom (Stations-Dienstbuch, und Dienst-Raster), továbbá a minden állomáson meglévő azon jegyzőkönyv, melyben a vizsgáló csendőrségi tisztek által tett leletek bejegyzvék, betekintendő.

5. Hogy a szolgálat teljesítésében, a pénztárak kezelésében, és általában a gazdasági, fegyelmi és egyéb ügyekben fennakadás elő ne fordulhasson, különösen kiemelem: hogy mindaddig, míg másféle rendelkezés nem történik, minden jelenleg érvényes szabály, utasítások, rendeletek, valamint az 1876-ik évre az állomások megsemmisülésére megállapított utazási tervek továbbra is érvényben meghagyandók.

A m. kir. csendőrségnek a katonai lelkeszet irányában való viszonyainak rendezésére vonatkozó utasítás, következni fog.

6. A közös hadsereg hadbiróságainál csendőrök (tisztek és legénység) ellen még függőben levő bünyfenítő vizsgálatok, azoknál be is fejezendők; de a folyó évi április hó 30-ika után hozott birói határozatok azon honvéd parancsnokhoz terjesztendők fel megerősítés végett, a kit azon területen a m. kir. honvédségnél a birói fensőbbbségi jog gyakorlása megillet.

A birói fensőbbbségi jogot gyakorolja:

a csendőr tisztekre nézve, a m. kir. honvédség főparancsnoka;

a legénységre nézve, a honvédségnél e tekintetben fennálló szabályok szerint illetékes honvéd kerületi parancsnok.

Ha kihágásokról vagy vétségekről, melyek fegyelmileg nem torolhatók meg és előreláthatólag hadi-törvényeszéki eljárás alá esnek, a jelentés folyó évi április hó 30-ika után tétetik: akkor a csendőrségi parancsnokság az előirt és kellően felszerelt bünyvádi jelentést az illetékes m. kir. honvéd-parancsnokságnak, bevezető jelentés mellett, további elhatározás végett közvetlenül terjeszti fel. A vádlottnak a kerület székhelyén levő honvéd hadbiróságboz való esetleges bekiserítettése a csendőrségi alap terhére lehetőleg vasuton eszközöndő, nehogy a kíséő legénység a szolgálattól hosszabb időre elvonassék.

A csendőrök felett tartandó kihallgatásokhoz, a hadi törvényeszékekhez, lehetőleg egy csendőr-tiszt vagy egy csendőr altiszt, és egy csendőr mint ülnök vezénylendő, — kiváltképen, ha a bünytetett a biztonsági szolgálatban követtetett volna el.

7. Büntető ügyekben első folyamodásúlag a m. kir. honvéd kerületi hadbíróóságok, — másod- és egyúttal végfolyamodásúlag a m. kir. honvéd főtörvényszék működnek.

8. Polgári jogügyekben a m. kir. csendőrség kötelékébe tartozó egyének az általános polgári törvényeknek és bíróságoknak rendelvek alá.

9. A m. kir. csendőrség tisztjei ellen előforduló becsületesügyek, folyó évi május hó 1-jétől kezdve a m. kir. honvédség becsületesügyi közegeihez utalándók.

Ezen közegeknek a legközelebbi alkalommal való megválasztásában az arra hivott csendőrtisztek is részt vegyenek.

10. A m. kir. csendőrségi parancsnokságok alosztályainak elnevezése a következő:

szárny- (Flügel)	} parancsnokság;
szakasz- (Zug)	
Őrs- (Posten)	

ezeknek parancsnokai pedig: szárny-, szakasz-, vagy őrsparancsnok-nak és az eddigi „Gendarme“ „csendőr“-nek nevezendő ellé.

Ezen elnevezések és az új alárendeltségi viszonyoknak megfelelőleg a pecsétnyomók és czimnyomatok, továbbá a laktanyákat jelző táblák, és minden egyéb feliratok módosítandók.

Pecsétnyomók és czimnyomatokkal az illető parancsnokságok innen fognak elláttatni.

11. Folyó évi május hó 1-seje utau csendőrök és altisztek, kik a szolgálati nyelvet szó és írásban elegendőképen nem bírják, magasabb rendfokozatba elő nem léptethetők.

Figyelmeztendők tehát az illetők, hogy saját érdekükben iparkodjanak a szolgálati nyelvet mielőbb elsajátítani.

12. A folyó évi ápril hó 24-én 1552. szám alatt kelt rendelet 3-ik pontjának a) b) c) és d) betűje alatt említett és a legénységi ruházat változtatására szükséges cikkek, úgymint: a kalapra és sapkára teendő jelvény, gombok stb. innen fognak megküldetni; mi végből az ebbeli szükségletet előtűntető „kimutatás“ a csendőrségi parancsnokságok részéről mielőbb felterjesztendő.

13. A m. kir. csendőrségi parancsnokságoknál jelenleg szolgáló mindazon csendőrökről, kik honvéd kötelezettségben állanak, zászlóaljanként szerkeztett névszerinti kimutatások azon célból mielőbb felterjesztendők, hogy azok a csendőrség anyakönyvi állományába áthelyeztessenek.

14. Szabadságolások, fegyvergyakorlatok és ellenőrzési szemlék alkalmával, a honvédek felszólítandók a csendőrségbe való belépésre. A beléphetésre szükséges kellékek a következők:

- hadi szolgálatra való tökéletes alkalmasság,
- jó magaviselet,
- nőtlen, vagy gyermek nélküli özvegy-állapot,
- lehetőleg írásban és olvasásban való jártasság, és végül
- annyi szellemi képesség, hogy előre láthatólag a csendőri szolgálatot teljesíthetendi.

Ha a fent elősorolt alkalmakkor honvédek a csendőrségi szolgálatra jelentkeznek, akkor az illető honvéd parancsnokság ezek névjegyzékét — anyakönyvi lapjuk és erkölcsi okmányaik melléklésével — a csendőrségi parancsnokságnak átküldi.

A horvát vagy szerb nyelvet bíró legénységről ezen névjegyzék a m. kir. horvát-szlavon csendőrségi parancsnoksághoz küldendő.

A m. kir. csendőrségi parancsnokságok ezen nérvjegyzékek alapján, a szükséghez képest, a zászlóaljparancsnokságokat a behívandókra nézve értesítik.

Az így behívott legénység, a csendőrségi alap terhére a legrövidebb úton (vasút, gőzhajó) az illető csendőrségi parancsnokság székhelyére útba indítandó; és legfeljebb 6 havi megfelelő próba-szolgálatátétel után, annak a csendőrséghez való végleges áthelyezése, egyetértőleg a csendőrségi parancsnoksággal, a honvédtzászlóalj parancsnoksága által közvetlenül eszközözendő.

Azon esetben, ha a csendőreljelt a próbaszolgálatátétel alatt meg nem felelné, akkor ő a csendőrségi alap terhére illetékes zászlóaljához visszaküldendő.

15. Magyar királyi honvédtiszteknek vagy hivatalnokoknak a m. kir. csendőrséghez próba-szolgálatátételre való beosztása a magyar királyi honvédelmi miniszter által eszközöltetik.

Ily beosztott tisztek, a csendőrségi alap terhére, próba-szolgálatátételük alatt a honvédség szabályszerű illetékei élvezetében maradnak, kivéven a csendőri szolgálatokban teendő utazásoknál, mely alkalommal a csendőrség számára rendszeresített pótdíjra van igényök.

Az utazási költségek a csendőrségi alapot terhelik.

16. Csendőrségi törzstisztek felülvizsgálata a honvédelmi miniszterinmnál, a többi tisztek és legénység felülvizsgálata (Superarbitrirung) pedig az illető m. kir. honvéd kerületi parancsnokságnál tartatik meg.

Az illető m. kir. honvéd kerületi parancsnokságok által a felülvizsgálatok megtartására kijelölt napok a csendőrségi parancsnokságoknak tudtul adandók.

17. Az illető csendőrségi parancsnokságok egyelőre következő — folyó évi május hó 1-jével lezart — beadványokat terjesztendnek fel közvetlenül hozzám:

a) egy helyesített elhelyezési kimutatást (Dislocations-Tabelle);

b) egy rendfokozat és beosztás szerinti kimutatást (Rangs- und Eintheilungsliste); melybe valamennyi törzs-, fő- és számtiszt felveendő, kik május hó 1-jével az illető parancsnokság állományához tartoztak.

Továbbá minden hónap végével beterjesztendők:

c) az eddig előirt „állomány kiegészítési kimutatás“ (Standes-Ergänzungs-Answeis);

d) az előirt „állomány-kimutatás“ (Standes- und Dienst-Tabelle); végül é v n e g y e d e n k é n t, és pedig a szolgálati út betartásával:

e) a tisztekre kiszabott feyeelmi büntetésekre vonatkozó kimutatás.

Egyéb időszaki beadványok beterjesztésétől további rendeletemig eltekintendő.

Mindezen beadványok nyomtatványai (Blanquette) továbbra is felhasználhatók; a nyomtatványok szövege azonban az illető szolgálati nyelvre fordítandó.

18. A magyar királyi csendőrségi parancsnokságok és ezek szárny-parancsnokságai a „Rendeleti Közlöny“-nyel és egyéb hivatalos könyvekkel ellátatnak.

Ezen szabványok által a m. kir. csendőrségi parancsnokságoknak szolgálati és gazdászakkezelési tekintetben a m. kir. belügyi miniszterium, illetőleg a borvát-szlavon országos kormányzat alá való rendelése változást nem szenved.

Végül azon biztos reményemnek adok kifejezést, hogy a m. kir. csendőrségi parancsnokságok, tisztek, altisztek és csendőrök mindegyike, saját hatáskörében teljes odaadással,

buzgón és erélyesen oda törekedend, hogy az intézmény eddigelé jogosan dícsért jó híre és szelleme érintetlenül továbbra is fenntartassék és öregbítettessék.

Kelt Bp. 1876. április 24.

Szende Béla s.k.